

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

2. juuli 2015*

Eelotsusetaotlus — Põllumajandus — Ühine põllumajanduspoliitika — Ühtne otsemaksete kava — Määrus (EÜ) nr 1782/2003 — Artikli 44 lõige 2 — Määrus (EÜ) nr 73/2009 — Artikli 34 lõike 2 punkt a — Mõiste „toetuskõlblik hektar” — Lennuvälja radade, ruleerimisteede ja pidurdusalade äärne maa — Kasutamine põllumajanduslikuks tegevuseks — Toetuskõlblikkus — Alusetult määratud põllumajandustoetuse tagastamine

Kohtuasjas C-684/13,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Vestre Landsret'i (Taani) 16. detsembri 2013. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 23. detsembril 2013, menetluses

Johannes Demmer

versus

Fødevareministeriets Klagecenter,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president A. Tizzano, kohtunikud S. Rodin, A. Borg Barthet (ettekandja), E. Levits ja M. Berger,

kohtujurist: N. Wahl,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- J. Demmer, esindaja: *advokat* G. Lund,
- Taani valitsus, esindaja: C. Thorning, keda abistas *advokat* R. Holdgaard,
- Kreeka valitsus, esindajad: I. Chalkias ja O. Tsirkinidou,
- Poola valitsus, esindaja: B. Majczyna,
- Euroopa Komisjon, esindajad: H. Kranenborg ja L. Grønfeldt,

olles 26. veebruari 2015. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

* Kohtumenetluse keel: taani.

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada nõukogu 29. septembri 2003. aasta määruse (EÜ) nr 1782/2003, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad toetuskavad põllumajandustootjate jaoks ning muudetakse määruseid (EMÜ) nr 2019/93, (EÜ) nr 1452/2001, (EÜ) nr 1453/2001, (EÜ) nr 1454/2001, (EÜ) nr 1868/94, (EÜ) nr 1251/1999, (EÜ) nr 1254/1999, (EÜ) nr 1673/2000, (EMÜ) nr 2358/71 ja (EÜ) nr 2529/2001 (ELT L 270, lk 1, ja parandus ELT 2004, L 94, lk 70; ELT eriväljaanne 03/40, lk 269), artikli 44 lõiget 2; nõukogu 19. jaanuari 2009. aasta määruse (EÜ) nr 73/2009, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames põllumajandustootjate suhtes kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad toetuskavad põllumajandustootjate jaoks, muudetakse määruseid (EÜ) nr 1290/2005, (EÜ) nr 247/2006 ja (EÜ) nr 378/2007 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1782/2003 (ELT L 30, lk 16, ja parandus ELT 2010, L 43, lk 7), artikli 34 lõike 2 punkti a ja artiklit 137, ning komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 796/2004, millega kehtestatakse nõukogu määruses nr 1782/2003 ette nähtud nõuetele vastavuse, toetuse ümbersuunamise ning ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi rakendamise üksikasjalikud reeglid (ELT L 141, lk 18; ELT eriväljaanne 03/44, lk 243), mida on muudetud komisjoni 23. detsembri 2005. aasta määrusega (EÜ) nr 2184/2005 (ELT L 347, lk 61) (edaspidi „määrus nr 796/2004”), artikli 73 lõikeid 4 ja 5.
- 2 Taotlus esitati J. Demmeri ja Fødevareministeriets Klagecenteri (toidu-, põllumajandus- ja kalandusministeeriumi vaiete lahendamise talitus, edaspidi „Klagecenter”) vahelises kohtuvaidluses kuivsööda tootmiseks kasutatava ning Skrydstrupi (Taani) õhuväebaasi ja Aalborgi (Taani) lennuvälja radade, ruleerimisteede ja pidurdusalade ääres asuva maa toetuskõlblikkuse üle vastavalt ühtsele otsemaksete kavale.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Määrus nr 1782/2003

- 3 Määruse nr 1782/2003 põhjenduses 21 oli kirjas:

„Ühise põllumajanduspoliitika kohaste toetuskavadega nähakse ette otsene sissetulekutoetus eriti silmas pidades põllumajandusega tegelevale rahvastikuosale rahuldava elatustaseme tagamist. Kõnealune eesmärk on lähedalt seotud maapiirkondade säilitamisega [...]”

- 4 Määruse artiklis 1 oli sätestatud:

„Käesoleva määrusega kehtestatakse:

[...]

— põllumajandustootjate sissetulekutoetus (edaspidi „ühtne otsemaksete kava”);

[...]”

5 Nimetatud määruse artikli 2 punktide b ja c kohaselt kasutatakse kõnealuse määruse kohaldamisel järgmisi mõisteid:

- „b) *põllumajandusettevõte* – kõik põllumajandustootja poolt juhitud sama liikmesriigi territooriumil asuvad põllumajanduslikud tootmisüksused;
- c) *põllumajanduslik tegevus* – põllumajandustoodete tootmine ja kasvatamine, sealhulgas saagikoristus, lüpsikarja pidamine, põllumajandusloomade aretamine ja pidamine ning maa hoidmine heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes, nagu on kehtestatud artikliga 5.”

6 Sama määruse artikli 43 lõike 1 esimeses lõigus oli ette nähtud:

„Ilma et see piiraks artikli 48 kohaldamist, saab põllumajandustootja toetusõiguse hektari kohta, mis arvutatakse, jagades võrdlussumma kõikide nende hektarite arvu kolmeaastase keskmisega, mis võrdlusperioodil andsid õiguse VI lisas loetletud otsetoetustele.”

7 Määruse nr 1782/2003 artikli 44 lõigetes 1 ja 2 oli sätestatud:

„1. Toetusõigus, millega on seotud toetuskõlblik hektar, annab õiguse toetusõigusega kindlaksmääratud summa maksmiseks.

2. „Toetuskõlblik hektar” on põllumajandusettevõtte mis tahes põllumajandusmaa haritava maana või püsikarjamaana, välja arvatud püsikultuuride või metsa all olevad pindalad ning mittepõllumajanduslikuks tegevuseks kasutatavad pindalad.”

Määrus nr 73/2009

8 Määrusega nr 73/2009 tunnistati kehtetuks ja asendati alates 1. jaanuarist 2009 määrus nr 1782/2003.

9 Määruse nr 73/2009 põhjenduses 49 oli kirjas:

„Toetusõiguste algsel jaotamisel liikmesriikide poolt tõid mõningad vead kaasa iseäranis kõrged maksed põllumajandustootjatele. Sellisele eeskirjade rikkumisele kohaldatakse tavapärast kuni parandusmeetmete võtmiseni finantskorrektsiooni. Kuid võttes arvesse esimesest toetusõiguste määramisest möödunud aega, tooks vajaliku korrektsiooni kehtestamine liikmesriikide jaoks kaasa ülemäärased õiguslikud ja halduslikud piirangud. Seetõttu tuleks õiguskindluse huvides selliste maksete jaotamine reguleerida.”

10 Määruse artikli 2 kohaselt kasutati selles määruses järgmisi mõisteid:

- „b) „põllumajanduslik majapidamine” – kõik põllumajandustootja poolt juhitud sama liikmesriigi territooriumil asuvad põllumajanduslikud tootmisüksused;
- c) „põllumajanduslik tegevus” – põllumajandustoodete tootmine ja kasvatamine, sealhulgas saagikoristus, lüpsikarja pidamine, põllumajandusloomade aretamine ja pidamine ning maa hoidmine heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes, nagu on kehtestatud artiklis 6;

[...]

- h) „põllumajandusmaa” – viljelusmaa, püsirohumaa või püsikultuuride all olev maa-ala.

11 Määruse artiklis 34 oli sätestatud:

„1. Ühtse otsemaksete kava raames makstakse põllumajandustootjatele toetust toetuskõlbliku hektari kohta toetusõiguse aktiveerimisel. Aktiveeritud toetusõigused annavad õiguse nendega kindlaksmääratud summa maksmiseks.

2. Käesoleva jaotise kohaldamisel tähendab mõiste „toetuskõlblik hektar“:

a) põllumajandusliku majapidamise põllumajandusmaad ning mis tahes maad, kus kasvatatakse lühikese raieringiga madalmetsa (CN-kood ex 0602 90 41), mida kasutatakse põllumajanduslikuks tegevuseks või peamiselt põllumajanduslikuks tegevuseks, kui maad kasutatakse ka mittepõllumajanduslikuks tegevuseks [...]

[...]

Komisjon kehtestab artikli 141 lõikes 2 osutatud korras üksikasjalikud eeskirjad toetuskõlblike hektarite kasutamise kohta mittepõllumajanduslikuks tegevuseks.

Hektarid peavad kogu kalendriaasta jooksul vastama toetuskõlblikkuse tingimustele, välja arvatud vääramatu jõu või erandlike asjaolude korral.”

12 Määruse nr 73/2009 artiklis 137 oli sätestatud:

„1. Enne 1. jaanuari 2009 põllumajandustootjatele määratud toetusõigusi käsitatakse alates 1. jaanuarist 2010 seaduslike ja korrektsetena.

2. Lõiget 1 ei kohaldata faktiliselt ebakorreksete taotluste põhjal põllumajandustootjatele määratud toetusõiguste suhtes, välja arvatud siis, kui põllumajandustootja ei oleks saanud viga tegelikkuses avastada.

[...]”

Määrus (EÜ) nr 795/2004

13 Komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 795/2004, millega kehtestatakse määruses nr 1782/2003 sätestatud ühtse otsemaksete kava üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 141, lk 1; ELT eriväljaanne 03/44, lk 226), artikli 2 punkti a kohaselt kasutatakse selles määruses järgmist mõistet: „*põllumajandusmaa* – viljelusmaa, alalise karjamaa ja alaliste kultuuride all olev kogu maa-ala”.

Määrus (EÜ) nr 370/2009

14 Komisjoni 6. mai 2009. aasta määruse (EÜ) nr 370/2009, millega muudetakse määrust nr 795/2004 (ELT L 114, lk 3) põhjenduses 3 on sätestatud:

„Määruse [...] nr 795/2004 artikliga 3b ette nähtud toetuskõlblikkust käsitlevad sätted on vananenud ning seetõttu tuleks need välja jätta. Määruse [...] nr 73/2009 artikli 34 lõike 2 punkt a hõlmab siiski toetuskõlblike hektarite kasutamist mittepõllumajanduslikuks tegevuseks. Tuleks kehtestada kõigis liikmesriikides kasutatavad kriteeriumid.”

- 15 Määruse nr 370/2009 artikli 1 punktiga 3 lisati määrusesse nr 795/2004 artikkel 3c, mis on sõnastatud järgmiselt:

„Kui põllumajandusettevõtte põllumajandusmaad kasutatakse ka mittepõllumajanduslikuks tegevuseks, käsitatakse kõnealust maad määruse [...] nr 73/2009 artikli 34 lõike 2 punkti a kohaldamisel peamiselt põllumajanduslikuks tegevuseks kasutatava maana, kui mittepõllumajandusliku tegevuse intensiivsus, laad, kestus ega ajastus ei kahjusta oluliselt põllumajanduslikku tegevust.

Liikmesriigid kehtestavad kriteeriumid esimese lõigu rakendamiseks oma territooriumil.”

- 16 Määruse nr 370/2009 artikkel 2 näeb ette, et määrust kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2009.

Määrus nr 796/2004

- 17 Määruse nr 796/2004 artiklis 2 on sätestatud:

„[...] kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) *viljelusmaa* – põllukultuuride tootmiseks haritav maa ja tootmisest kõrvale jäetud maa või heas põllumajanduslikus ja keskkondlikus korras hoitav maa [...];

[...]

- 2) *püükarjamaa* – maa, mida kasutatakse rohu või muude rohttaimede looduslikuks kasvatamiseks (isekülvi teel) või harimiseks (külvamine), mida pole kaasatud majandi külvikorda viie aasta jooksul või kauem [...]

[...]”

- 18 Määruse artiklis 12 oli ette nähtud:

„1. Ühtne taotlus peab sisaldama toetuskõlblikkuse kindlaksmääramiseks vajalikku kogu teavet, eelkõige:

[...]

- d) majandi kõigi põllumajanduslike maatükkide identifitseerimist võimaldavad üksikasjad, nende pindala väljendatuna hektarites kuni kahe komakoha täpsusega, nende asukoht ja vajaduse korral nende kasutusviis ja kas põllumajanduslik maatükk on niisutatud;

[...]

- f) põllumajandustootja kinnitus selle kohta, et ta on teadlik kõnealuse toetusega seotud tingimustest.

[...]

4. Taotluse vormi esitamisel parandab põllumajandustootja lõigetes 2 ja 3 viidatud eeltrükitud vormi, kui on tehtud muudatusi, eeskätt toetusõiguste üleandmise vastavalt määruse [...] nr 1782/2003 artiklile 46, või kui mingid andmed eeltrükitud vormil on ebaõiged.

[...]”

19 Määruse nr 796/2004 artiklis 24 oli sätestatud:

„1. Määruse [...] nr 1782/2003 artiklis 23 viidatud halduskontrollid peavad võimaldama eeskirjade eiramise avastamist, eelkõige automatiseeritud avastamist infotehnoloogiliste vahendite abil, sealhulgas järgmisi tingimuste täitmise kontrole:

[...]

c) ühtses taotluses deklareeritud põllumajanduslikke maatükke ja põllumajanduslike maatükkide identifitseerimissüsteemis sisalduvate võrdlusmaatükkide suhtes, et kontrollida maa-alade abikõlblikkust;

[...]”

20 Määruse artiklis 73 oli ette nähtud:

„1. Alusetult tehtud väljamakse korral peab põllumajandustootja kõnealuse summa koos lõike 3 kohaselt arvutatud intressiga tagasi maksuma.

[...]

4. Lõikes 1 osutatud tagasimaksekohustust ei kohaldata, kui makse on tehtud pädeva asutuse või mõne teise asutuse vea tõttu ning põllumajandustootjal ei olnud tõenäoliselt võimalik seda avastada.

Kui viga on seotud faktiliste andmetega, mida kasutatakse asjaomase makse väljaarvutamisel, kehtib esimene lõik ainult juhul, kui tagasimaksmisotsusest ei ole teatatud 12 kuu jooksul alates makse tegemisest.

5. Lõikes 1 osutatud tagasimaksekohustust ei kohaldata, kui ajavahemik toetuse maksmise kuupäevast kuni kuupäevani, mil pädev asutus toetuse saajat esimest korda teavitab, et makse oli alusetu, on pikem kui kümme aastat.

Esimeses lõigus osutatud ajavahemikku vähendatakse siiski nelja aastani, kui toetuse saaja tegutses heauskselt.

[...]”

21 Määruse nr 796/2004 artiklis 73a oli sätestatud:

„1. Kui põllumajandustootjale on pärast toetuse maksmist vastavalt määrusele (EÜ) nr 795/2004 antud toetusõigusi ja tehakse kindlaks, et antud on alusetu hulk toetusõigusi, tagastab kõnealune põllumajandustootja alusetult saadud hulga õigusi määruse (EÜ) nr 1782/2003 artiklis 42 osutatud riiklikku reservi.

[...]

Alusetu hulk toetusõigusi loetakse *ab initio* mitteantuks.

[...]

4. Alusetult makstud summad makstakse tagasi vastavalt artiklile 73.”

Taani õigus

- 22 Eelotsusetaotlusest ilmneb, et Taanis on Trafikstyrelsen (transpordiamet) sätestanud lennuvälja ohutusaladega seotud nõuded tsiviillennunduse eeskirjadega (Bestemmelser for Civil Luftfart).
- 23 Ohutusala on seal määratletud kui ala, mille eesmärk on vähendada ruleeriva õhusõiduki kahjustamise ohtu ja kaitsta õhusõidukit startimisel ja maandumisel.
- 24 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul on ohutusalade harimine reguleeritud 31. jaanuari 2005. aasta tsiviillennunduseeskirjades 3-16 meetmete kohta, et vähendada õhusõiduki ja lindude või imetajate kokkupõrke ohtu lennuväljadel, mille sätted näevad muu hulgas ette:

„5.2.2.

Kõvakatteta maatükkidel, mis asuvad lennuvälja territooriumil kuni rajani/radadeni ja raja/radade piiridest kuni 150 m kaugusel:

- a) Peab kasvama rohi [...]

[...]

5.2.3.

Kõvakatteta maatükid, mis asuvad lennuvälja territooriumil raja/radade piiridest 150–300 m kaugusel:

- a) Maad kasutatakse rohu kasvatamiseks, välja arvatud seal, kus looduslik taimkate, näiteks kanarbik, aitab maa lindudele ja imetajatele muuta piisavalt ebaatraktiivseks.
- b) Teravilja kasvatamiseks võib maad kasutada ainult pärast nõustajaga konsulteerimist. [...]

5.2.4.

Kõvakatteta maatükke, mis asuvad lennuvälja territooriumil raja/radade piiridest üle 300 m kaugusel, võib põllumajanduslikul eesmärgil kasutada vaid pärast nõustajaga konsulteerimist.

[...]

6.4.1.

Maa harimisega seoses kohaldatakse järgmisi nõudeid:

- a) Kruuskatteta või kõvakatteta radadel ja ruleerimisteedel [...] tuleb rohi hoida püsivalt kuni 20 cm kõrgune.
- b) Punktiga 5.2.2 hõlmatud aladel, mis jäävad välja alapunktis a viidatud aladest, tuleb püüda rohi hoida püsivalt 20 cm kuni maksimaalselt 40 cm kõrgune [...]

[...]”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 25 J. Demmer sõlmis 21. detsembril 1999 ja 10. mail 2000 vastavalt Aalborgi lennujaamaga ja Skrydstrupi õhuväebaasiga lepingud kõnealuse lennujaama ja õhuväebaasi territooriumil asuva maa rentimise kohta.
- 26 Nimetatud lepingutes oli ette nähtud, et J. Demmer sai rentnikuna vastutasuks rendi eest ja vastavalt nendes lepingutes sätestatud tingimustele õiguse niita ja kasutada sellel maal kasvavat rohtu.

- 27 Aalborgi lennujaamaga sõlmitud lepingu alusel pidi J. Demmer teavitama rendileandjat ajast, mil ta soovib renditud maale pääseda ning relvajõududel oli piiramatu õigus kasutada seda maad või lubada teistel seda kasutada mis tahes sõjaliste õppuste läbiviimiseks.
- 28 Lisaks nägi see leping ette, et väetamisega ei tohi alustada enne aprilli ning väetise laotamist peab olema võimalik katkestada kohe, kui laotamise jätkamist peetakse lennuohutust ohustavaks.
- 29 Peale selle lasub rentnikul kohustus niita rohu enne, kui see kasvab nii kõrgeks, et riigikaitsevaldkonna kohaliku asutuse hinnangul takistaks see oluliselt sõjalisi õppusi.
- 30 Lõpetuseks oli nimetatud lepingus sätestatud, et alates 1. jaanuarist 2005 pidi rentnik kasutama asjaomast maad nii, et tekiks õigus saada toetusõigusi.
- 31 Skrydstrupi õhuväebaasiga sõlmitud lepingus oli sätestatud, et rohumaa hooldamine hõlmab väetise laotamist ning maa niitmist ja rullimist.
- 32 J. Demmer pidi muu hulgas niitma rohu radade ja ruleerimisteede kõrval 15 cm kõrguseks, kasutades tööriistu, mis võimaldavad niita seadmetele võimalikult lähedalt. Niita tuli vastavalt vajadusele lennuliikluse juhtimisteenuse nõudel ning oktoobris või novembris toimuva viimase niitmise ajal tuli rohi täiesti maha niita.
- 33 Rajaäärseid alasid ümbritsevatelt aladelt tuli niita vastavalt vajadusele, esimest korda ajavahemikus 1. maist kuni 15. juulini ning hiljem vastavalt lennuliikluse juhtimisteenuse nõudmisele.
- 34 Radade ja rajaäärsete alade niitmise nõude pidi rendileandja esitama viie tööpäeva pikkuse etteteatamisega. Niitmine pidi algama soovitud ajal ja jätkuma kuni töö lõpetamiseni; rentnik pidi niidetud rohu kohe pärast niitmist ära koristama.
- 35 Lisaks tuli rullimist, mis pidi toimuma igal kevadel ja seejärel lennuliikluse juhtimisteenuse nõudmisel, teha peamise ja paralleelse raja igast küljest 30 meetri ulatuses.
- 36 J. Demmeril oli lubatud laotada väetist, kui see on vajalik niidetud rohu kasutamise eesmärgil, kuid mitte enne märtsi lõppu. Seevastu pestitsiidide kasutamine oli renditud maal keelatud.
- 37 Lõpetuseks pidi J. Demmer arvestama lennutegevusega seotud nõudeid ning järgima lennuliikluse juhtimisteenuse või õhuväebaasi juhtkonna antud võimalikke juhiseid või keelde.
- 38 J. Demmer esitas 25. aprillil 2005 ühtse otsemaksete kava taotluse, märkides kogupindalaks Skrydstrupi õhuväebaasis 232,65 hektarit, ja Aalborgi lennujaamas 317 hektarit.
- 39 Direktoratet for Fødevarerhverv (toiduamet) määras 29. mai 2006. aasta otsusega J. Demmerile toetusõigused, mis olid arvatud eelnimetatud taotluses deklareeritud maa alusel ja sellele vastav toetussumma maksti talle 2005. aasta eest välja.
- 40 Vahepeal oli J. Demmer 1. veebruaril 2006 andnud Aalborgi lennujaama maaga seotud toetusõigused üle relvajõududele.
- 41 Perioodil, mis vastas aastatele 2006–2009, sai J. Demmer ühtse otsemaksete kava alusel toetust Skrydstrupi õhuväebaasi maa eest.
- 42 24. novembri 2008. aasta kirjas teavitati J. Demmerit sellest, et Taani tootmisüksuste registri auditi tulemusel vähendati teatavaid maatükke, mida J. Demmer oli ühtse otsemaksete kava raames deklareerinud, või kustutati need sellest registrist, kuna lennujaamade ohutusalasid ei saa pidada toetuskõlblikuks põllumajandusmaaks; vähendati vastavalt 166,48 hektarit Aalborgi lennujaama

ja 218,03 hektarit Skrydstrupi õhuväebaasi maad. Peale selle teavitati J. Demmerit, et varasemate aastate kohta esitatud taotlused vaadatakse uuesti läbi ning antud toetusõigused arvutatakse selle läbivaatamise tagajärjel uuesti.

43 2. mai 2011 otsusega vähendati J. Demmeri toetusõigusi ning teda kohustati tagastama talle alusetult makstud toetus. Sama päeva eraldi otsuses vähendati ka J. Demmeri 2010. aasta taotluses deklareeritud maad 319,43 hektarilt 96,11 hektarile.

44 J. Demmer esitas nende otsuste peale vaide Klagecenterile, kes jättis asjaomased otsused oma 15. mai ja 12. juuni 2012. aasta otsustega muutmata.

45 13. novembril 2012 esitas J. Demmer kahe viimati nimetatud otsuse vastu hagi.

46 Kuna Vestre Landsret (lääne ringkonnakohus) leidis, et põhikohtuasja lahendamine sõltub liidu õiguse tõlgendamisest, otsustas ta menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. a) Kas nõuet, et põllumajandusmaad ei tohi kasutada „mittepõllumajanduslikuks tegevuseks” määruse nr 1782/2003 artikli 44 lõike 2 tähenduses, ning nõuet, et põllumajandusmaad tuleb kasutada „põllumajanduslikuks tegevuseks või peamiselt põllumajanduslikuks tegevuseks” määruse nr 73/2009 artikli 34 lõike 2 punkti a tähenduses, tuleb tõlgendada nii, et toetuse määramise tingimuseks on see, et maa kasutamise peamine eesmärk on põllumajanduslik?

b) Kui see on nii, palutakse Euroopa Kohtul täpsustada, milliseid parameetreid tuleb arvesse võtta selle otsustamisel, milline eesmärk on „peamine”, kui samal ajal kasutatakse maad mitmel eri eesmärgil?

c) Kui see on nii, palutakse Euroopa Kohtul lisaks kinnitada, kas vajaduse korral tähendab see, et lennujaamades radasid, ruleerimisteid ja pidurdusalasid ümbritsevad ohutusala, mis on osa lennujaamast ja mille suhtes seoses maakasutusega kehtivad sellised erieeskirjad ja -piirangud nagu vaatluse all, kuid mida samal ajal kasutatakse rohu kasvatamiseks söödagraanulite valmistamise eesmärgil, on oma olemuselt ja kasutuselt eespool viidatud sätete kohaselt toetuskõlblikud?

2. Kas nõuet, et põllumajanduslik maa peab olema osa põllumajandustootja „põllumajandusettevõttest” ehk „põllumajanduslikust majapidamisest” määruse nr 1782/2003 artikli 44 lõike 2 tähenduses ja määruse nr 73/2009 artikli 34 lõike 2 punkti a tähenduses, tuleb tõlgendada nii, et eespool viidatud sätete kohaselt on toetuskõlblikud lennujaamade radasid, ruleerimisteid ja pidurdusalasid ümbritsevad ohutusala, mis on osa lennujaamast ja mille suhtes seoses maakasutusega kehtivad niisugused erieeskirjad ja -piirangud nagu vaatluse all, kuid mida samal ajal kasutatakse rohu kasvatamiseks söödagraanulite valmistamise eesmärgil?

3. Kui vastus esimese küsimuse punktile c ja/või vastus teisele küsimusele on eitav, kas siis põhjusel, et peale selle, et maatükke kasutatakse püsirohumaana söödagraanulite valmistamise eesmärgil, kasutatakse neid ka radasid ja ruleerimisteid ja pidurdusalasid ümbritseva ohutusala, esineb:

a) viga, mille põllumajandustootja oleks saanud tegelikkuses avastada määruse nr 73/2009 artikli 137 tähenduses, kui toetusõigused maa eest on siiski määratud;

b) viga, mida põllumajandustootjal oli tõenäoliselt võimalik avastada määruse nr 796/2004 artikli 73 lõike 4 tähenduses, kui toetus maa eest on siiski välja makstud;

c) alusetu makse, millega seoses ei saa toetuse saajat pidada heauskselt tegutsenuks määruse nr 796/2004 artikli 73 lõike 5 tähenduses, kui toetus maa eest on siiski välja makstud?

4. Milline ajahetk on oluline selle hindamisel, kas
- a) esineb viga, mille põllumajandustootja oleks saanud tegelikkuses avastada määruse nr 73/2009 artikli 137 tähenduses;
 - b) esineb viga, mida põllumajandustootjal oli tõenäoliselt võimalik avastada määruse nr 796/2004 artikli 73 lõike 4 tähenduses;
 - c) toetuse saajat võib lugeda heauskselt tegutsenuks määruse nr 796/2004 artikli 73 lõike 5 tähenduses?
5. Kas neljanda küsimuse punktides a–c mainitud hindamine tuleb läbi viia iga individuaalse taotlusaasta kohta või maksete kohta tervikuna?”

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene ja teine küsimus

- 47 Esimese ja teise küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, mil määral saab lennujaama radasid, ruleerimisteid ja pidurdusalasid ümbritsevat maad käsitada „toetuskõlblike hektaritena” määruse nr 1782/2003 artikli 44 lõike 2 ja määruse nr 73/2009 artikli 34 lõike 2 punkti a tähenduses.
- 48 Sissejuhatuseks olgu meenutatud, et määruse nr 1782/2003 artikli 44 lõike 2 kohaselt on „toetuskõlblik hektar” põllumajandusettevõtte mis tahes põllumajandusmaa haritava maana või püsilikarjamaana, välja arvatud püsilikultuuride või metsa all olevad pindalad ning mittepõllumajanduslikuks tegevuseks kasutatavad pindalad.
- 49 Määrus nr 1782/2003 asendati alates 1. jaanuarist 2009 määrusega nr 73/2009. Viimati nimetatud määruse artikli 34 lõike 2 punkti a kohaselt tuleb „toetuskõlblikuks hektariks” pidada põllumajandusliku majapidamise põllumajandusmaad, mida kasutatakse põllumajanduslikuks tegevuseks või peamiselt põllumajanduslikuks tegevuseks, kui maad kasutatakse ka mittepõllumajanduslikuks tegevuseks.
- 50 Võttes arvesse põhikohtuasja asjaolude seisukohast olulist ajavahemikku ehk aastaid 2005–2009, on mõlemad määrused *ratione temporis* kohaldatavad. Samas tuleb märkida, et määruse nr 1782/2003 artikli 44 lõike 2 ja määruse nr 73/2009 artikli 34 lõike 2 punkti a sõnastuse vahel eksisteerib lahknevus.
- 51 Sellal kui määruse nr 73/2009 artikli 34 lõike 2 punkti a sõnastusest tuleneb ühemõtteliselt, et põllumajandusmaa, mida kasutatakse mittepõllumajanduslikuks tegevuseks, kuulub mõiste „toetuskõlblik hektar” alla, kui seda kasutatakse peamiselt põllumajanduslikuks tegevuseks, ei ole see nii määruse nr 1782/2003 artikli 44 lõike 2 puhul.
- 52 Võttes siiski arvesse, et põllumajandusmaa kasutamine nii põllumajanduslikuks tegevuseks kui ka mittepõllumajanduslikuks tegevuseks ei ole tavapäratu ning et määruse nr 73/2009 ettevalmistavates materjalides ei viita miski seadusandja kavatsusele muuta mõistet „toetuskõlblik hektar” nagu seda on määratletud määruses nr 1782/2003, näib määruse nr 73/2009 artikli 34 lõike 2 punkt a koostoimes määruse nr 795/2004 artikliga 3c väljendavat liidu seadusandja tahet kõnealust mõistet selgitada.

- 53 Neil asjaoludel tuleb esimest ja teist küsimust analüüsida arvestades mõistet „toetuskõlblik hektar” nagu seda on kogu perioodil aastatel 2005–2009 defineeritud määruse nr 73/2009 artikli 34 lõike 2 punktis a.
- 54 Seega, et olla asjaomase toetuse saamiseks kõlblik, peab põhikohtuasjas vaidlusalune maa olema põllumajandusmaa, kuuluma põllumajandustootja põllumajandusliku majapidamise hulka ning seda tuleb kasutada põllumajanduslikuks tegevuseks või samaaegse muu kasutamise korral peamiselt põllumajanduslikuks tegevuseks.
- 55 Esiteks, mis puudutab mõistet „põllumajandusmaa”, siis see on määruse nr 73/2009 artikli 2 punktis h defineeritud kui „viljelusmaa, püsirohumaa või püskikultuuride all olev maa-ala”.
- 56 Põhikohtuasjas on selge, et kõnealuseid maid kasutab J. Demmer rohu kasvatamiseks söödaagraanulite valmistamise eesmärgil. Seoses sellega tuleb täpsustada, et kuna neid maatükke kasutati „püsirohumaana” määruse nr 796/2004 artikli 2 punkti 2 tähenduses – mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus –, tuleb nimetatud maa kvalifitseerida „põllumajandusmaaks”. Maa liigitamine „püsirohumaaks” selle sätte tähenduses ning seega „põllumajandusmaaks” sõltub nimelt kõnealuse maa tegelikust kasutusest (vt selle kohta kohtuotsus Landkreis Bad Dürkheim, C-61/09, EU:C:2010:606, punkt 37).
- 57 Järelikult ei ole asjaolul, et rohu niitmine lennujaama radade ja pidurdusalade ümbrusest vastab ka lennuliikluse ohutuse eesmärkidele, sellega seoses mingit tähtsust. Sama kehtib ka selle kohta, et vastavalt kohaldatavatele eeskirjadele on vaidlusaluse maa kui sellise eesmärk tagada lennukite turvalisus startimisel ja maandumisel.
- 58 Teiseks, olemaks „toetuskõlblik” määruse nr 1782/2003 artikli 44 lõike 2 ja määruse nr 73/2009 artikli 34 lõike 2 punkti a tähenduses, peab põhikohtuasjas käsitletav põllumajandusmaa kuuluma asjaomase põllumajandustootja põllumajandusliku majapidamise hulka. Seoses sellega on Euroopa Kohus leidnud, et see on nii, kui põllumajandustootjal on põllumajandusliku tegevuse eesmärgil õigus seda maad majandada, st kui põllumajandustootja on sellel maal põllumajandusliku tegevuse korraldamisel piisavalt sõltumatu (kohtuotsus Landkreis Bad Dürkheim, C-61/09, EU:C:2010:606, punktid 58 ja 62).
- 59 Käesoleval juhul tulenevad lennujaama radu, ruleerimisteid ja pidurdusalasid ümbritsevate ohutusalade kasutamisele kohaldatavad eeskirjad ja piirangud nii siseriiklikest ja rahvusvahelistest sätetest lennuliikluse ohutuse tagamise kohta, kui ka nende lepingute tingimustest, mille alusel anti põhikohtuasjas kõne all olevad maatükid J. Demmeri käsutusse. Nimetatud sätted ja lepingutingimused, mis käsitlevad muu hulgas seda, kuidas kõnealuseid maatükke tuleb hooldada, milliseid kultuure võib seal kasvatada ning kui suur on taimede lubatud kõrgus, seavad vaieldamatult märkimisväärsed piirangud J. Demmeri vabadusele neid maid käsutada.
- 60 Ometi, kuniks need piirangud ei kujuta endast asjaomasele põllumajandustootjale tema põllumajandusliku tegevuse korraldamisel sellel maal takistust – mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus –, ei saa asuda seisukohale, et see maa ei kuulu tema põllumajandusliku majapidamise hulka.
- 61 Põhikohtuasja asjaoludel on oluline veel kord meenutada, et kuigi mõiste „juhtimine” ei tähenda, et põllumajandustootjal on asjassepuutuva maa kasutamisel põllumajanduslikel eesmärkidel piiramatult käsutusõigus, on siiski oluline, et põllumajandustootja ei oleks oma tegevuses täielikult allutatud rendileandja korraldustele (vt selle kohta kohtuotsus Landkreis Bad Dürkheim, C-61/09, EU:C:2010:606, punktid 61 ja 63).

- 62 Põllumajandustootjal peab seega olema eeskätt teatav paindlikkus oma põllumajandusliku tegevuse korraldamisel asjaomasel maal ja ta ei pea tegutsema üksnes rendileandja nõudmisel, kusjuures ka seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus, arvestades põhikohtuasja kõiki asjaolusid.
- 63 Kolmandaks tuleneb käesoleva kohtuotsuse punktist 54, et olemaks määruse nr 1782/2003 artikli 44 lõike 2 ja määruse nr 73/2009 artikli 34 lõike 2 punkti a alusel toetuse saamiseks kõlblik, tuleb põhikohtuasjas vaidlusalust maad kasutada põllumajanduslikuks tegevuseks, või juhul, kui seda kasutatakse ka muudeks tegevusteks, tuleb maad kasutada peamiselt põllumajanduslikuks tegevuseks.
- 64 Põhikohtuasjas ei ole vaidlust selles, et J. Demmeri tegevus kõnealusel maal, st rohu kasvatamine söödagraanulite valmistamise eesmärgil, on põllumajanduslik tegevus määruse nr 1782/2003 artikli 2 punkti c ja määruse nr 73/2009 artikli 2 punkti c tähenduses.
- 65 Lisaks tuleb täpsustada, et määruse nr 1782/2003 artikli 44 lõike 2 ja määruse nr 73/2009 artikli 34 lõike 2 punkti a kohaldamise seisukohast ei ole oluline, et selline tegevus asjaomasel maal vastab õigusaktidest tulenevatele nõuetele, mille eesmärk on tagada asjaomasel lennujaama territooriumil lennuliikluse ohutus (vt selle kohta kohtuotsus Landkreis Bad Dürkheim, C-61/09, EU:C:2010:606, punkt 47).
- 66 Eelotsusetaotluse kohaselt nõustus J. Demmer kasutama põhikohtuasjas kõne all olevat, Skrydstrupi õhuväebaasi territooriumil asuvat maad, võttes nõuetekohaselt arvesse lennutegevust, ning Aalborgi lennujaamaga sõlmitud rendilepingu alusel oli relvajõududel õigus kasutada selle lennujaama asjaomast maad mis tahes sõjaliste õppuste läbiviimiseks.
- 67 Nagu aga märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 41, ei saa nende tingimuste olemasolu ega kõnealusel maatüki asetsemist lennuvälja radasid, ruleerimisteid ja pidurdusalasid ümbritseval ohutuslalal pidada tõendiks mittepõllumajanduslikust tegevusest sellel maal.
- 68 Neil asjaoludel on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne kontrollida, kas nimetatud maal tegeleti tõepoolest mittepõllumajanduslike tegevustega nagu sõjalised õppused või lennutegevus.
- 69 Juhul, kui eelotsusetaotluse esitanud kohus jõuab järeldusele, et põhikohtuasjas vaidluse all olevat maad kasutati nii põllumajanduslikuks tegevuseks kui ka muuks tegevuseks, tuleb meenutada, et määruse nr 795/2004 artikli 3c kohaselt tuleb seda maad määruse nr 73/2009 artikli 34 lõike 2 punkti a kohaldamisel käsitada peamiselt põllumajanduslikuks tegevuseks kasutatava maana, kui mittepõllumajandusliku tegevuse intensiivsus, laad, kestus ega ajastus ei kahjustanud oluliselt põllumajanduslikku tegevust.
- 70 Selle hindamise puhul tuleb võtta arvesse kõiki faktilisi asjaolusid, mis on seotud põhikohtuasjas kõne all oleva maa erinevate kasutusviisidega. Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 52, saab sellel maal korraldatava põllumajandusliku tegevuse suhtes täheldada teatavaid häiringuid, kui põllumajandustootja puutub selles tegevuses kokku tegelike – ja mitte tähtsusetute – raskuste või takistustega, mis on põhjustatud samaaegselt muu tegevusega tegelemisest.
- 71 Lisaks on määruse nr 795/2004 artikli 3c kohaselt oluline, et põllumajandustootja saaks tegeleda oma põllumajandusliku tegevusega asjaomasel maal vaatamata piirangutele, mis tulenevad mittepõllumajandusliku tegevusega tegelemisest samal maal.
- 72 Seega peab eelotsusetaotluse esitanud kohus kontrollima, kas J. Demmeri tegevust sellel maal saab tegelikult korraldada, ilma et seda kahjustaks mittepõllumajandusliku tegevuse intensiivsus, laad, kestus ja ajastus.

73 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb esimesele ja teisele küsimusele vastata, et määruse nr 1782/2003 artikli 44 lõiget 2 ja määruse nr 73/2009 artikli 34 lõike 2 punkti a tuleb tõlgendada nii, et põllumajandusmaa, mis koosneb lennujaama radasid, ruleerimisteid ja pidurdusalasid ümbritsevatest ohutusaladest, mille suhtes kehtivad erieeskirjad ja –piirangud, kujutab endast toetuskõlblikku hektarit tingimusel, et esiteks on põllumajandustootja, kes asjaomast maad haldab, selle maa kasutamisel oma põllumajanduslikuks tegevuseks piisavalt sõltumatu, ja teiseks, et ta saab korraldada seda tegevust nimetatud maal vaatamata piirangutele, mis tulenevad mittepõllumajandusliku tegevusega tegelemisest samal maal.

Kolmas, neljas ja viies küsimus

74 Oma kolmanda, neljanda ja viienda küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus – juhuks, kui ta jõuab järeldusele, et põhikohtuasjas kõne all olev maa ei ole toetuskõlblik, kuna põllumajandustootjal ei ole mingit paindlikkust selle maa kasutamisel oma põllumajanduslikuks tegevuseks ja/või ta ei saa tegeleda oma põllumajandusliku tegevusega kõnealusel maal piirangute tõttu, mis tulenevad mittepõllumajandusliku tegevusega tegelemisest samal maal – selgitada, kas asjaomane põllumajandustootja oleks tõenäoliselt võinud avastada, et toetusõigused ja sellele vastava toetuse maksmine on alusetu.

75 Kõigepealt on oluline meenutada, et määruse nr 1782/2003 artikli 43 kohaselt on põllumajandustootjale antud toetusõigused põhimõtteliselt määratud kõikide nende hektarite arvu kolmeaastase keskmise alusel, mis perioodil aastatel 2000–2002 andsid õiguse selle määruse VI lisas loetletud otsetoetustele. Järelikult ei võimalda asjaolu, et otsemaksete õiguse andnud maa ei kujuta endast ühtse otsemaksete kava raames toetuskõlblikke hektareid, iseenesest põhjendada eelnimetatud artikli 43 alusel antud toetusõiguste kahtluse alla seadmist.

76 Juhul, kui eelotsusetaotluse esitanud kohus peaks sellest hoolimata jõudma järeldusele, et põhikohtuasjas vaatluse all olevad toetusõigused anti J. Demmerile alusetult, tuleb meenutada, et kuigi määruse nr 796/2004 artikkel 73a nägi ette, et sellised õigused tuleb tagastada riiklikku reservi, tuleneb samas määruse nr 73/2009 artikli 137 lõikest 1, et enne 1. jaanuari 2009 alusetult määratud toetusõigusi käsitatakse alates 1. jaanuarist 2010 seaduslike ja korrektsetena. Selle määruse artikli 137 lõike 2 kohaselt ei ole eelmine säte siiski kohaldatav faktiliselt ebakorreksete taotluste põhjal määratud toetusõiguste suhtes, välja arvatud siis, kui tegemist on vigadega, mida põllumajandustootja ei oleks saanud tegelikkuses avastada.

77 Käesoleval juhul ilmneb eelotsusetaotlusest, et juba 2008. aasta novembris teavitas pädev asutus J. Demmerit sellest, et põhikohtuasjas kõne all olevat maad ei saa toetuskõlblikuks pidada. Ühtlasi anti J. Demmerile teada pädeva asutuse kavatsusest arvutada talle esialgu antud toetusõigused uuesti.

78 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 70, on määruse nr 73/2009 artikkel 137 põhjendatud õiguspärase ootuse kaitse põhimõttega. Sellest järeldub, et kuna J. Demmerit teavitati enne 1. jaanuari 2010 selle maaga seotud toetusõiguste alusetust andmisest, siis ei saa ta oma toetusõiguste seadustamiseks mingil juhul tugineda sellele sättele.

79 Seega peab J. Demmer määruse nr 796/2004 artikli 73a lõike 1 alusel tagastama talle alusetult määratud toetusõigused riiklikku reservi ning need tuleb lugeda niisugusteks, mida ei ole kunagi määratudki.

80 Mis puutub järgmiseks alusetult makstud toetuse summadesse, siis need tuleb vastavalt määruse nr 796/2004 artikli 73 lõikele 1 tagasi maksta. Nagu tuleneb selle määruse artikli 73a lõikest 4, on see nii ka maksete puhul, mis osutuvad alusetuks seetõttu, et need on tehtud asjaomasele põllumajandustootjale alusetult määratud toetusõiguste põhjal.

- 81 Eelnimetatud määruse artikli 73 lõike 4 kohaselt ei pea põllumajandustootja siiski põhimõtteliselt alusetult saadud toetust tagasi maksma, kui makse tehti pädeva asutuse või mõne teise asutuse vea tõttu, mida põllumajandustootjal ei olnud tõenäoliselt võimalik avastada.
- 82 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 70, on see erand põhjendatud õiguspärase ootuse kaitse põhimõttega.
- 83 Käesoleval juhul tuleneb esimesele ja teisele küsimusele antud vastusest, et viga võib seisneda selles, et pädev asutus maksis J. Demmerile toetust, mis vastas põhikohtuasjas kõne all olevatele maatükkidele, kuigi need ei olnud toetuskõlblikud, sest ei kuulunud J. Demmeri põllumajandusliku majapidamise hulka ja/või neid ei kasutatud peamiselt põllumajanduslikel eesmärkidel.
- 84 Tegemaks kindlaks sellise vea avastamise võimalikkust, on oluline võtta arvesse asjaolu, et põllumajandustootjatel, kui professionaalidel võib eeldada erilist hoolsust toetuse taotlemisel ja seda, et nad on toetuse andmise tingimustest teadlikud. See tuleneb muu hulgas määruse nr 796/2004 artiklist 12, mille kohaselt on põllumajandustootja ülesanne ühtse otsemaksete kava alusel toetust taotledes kontrollida eeltrükitud vormil olevate andmete õigsust. Ühtlasi nähtub sellest artiklist, et see maksete kava rajaneb eeldusel, et põllumajandustootjad on kõnealuste kavade raames toetuse andmist reguleerivatest tingimustest teadlikud.
- 85 Peale selle tuleb märkida, et kuna määruse nr 796/2004 artikli 73 lõige 4 näeb ette erandi alusetult tehtud maksete tagastamise kohustusest, siis tuleb nimetatud sätet tõlgendada kitsalt, seda enam, et selle kohustuse eesmärk on kaitsta Euroopa Liidu finantshuve.
- 86 Neil asjaoludel ja hoolimata tõlgendamiskustest, mida võivad tekitada liidu õiguse asjakohased sätted, tuleb asuda seisukohale, et J. Demmeri olukorras olev põllumajandustootja oleks põhimõtteliselt tõenäoliselt saanud avastada, et põhikohtuasjas kõne all olev maa ei ole toetuskõlblik, sest asjaomane maa ei kuulunud tema põllumajandusliku majapidamise hulka ja/või seda ei kasutatud peamiselt põllumajanduslikel eesmärkidel ning seetõttu ei vastanud nimetatud maa määruse nr 73/2009 artikli 34 lõike 2 punktis a ette nähtud tingimustele.
- 87 Selle hindamise raames peab eelotsusetaotluse esitanud kohus siiski võtma arvesse kõiki põhikohtuasja asjaolusid, eeskätt küsimust, kas enne tootmisüksuste registri auditit, mis toimus 2008. aastal, eksisteeris Taanis halduspraktika, mis seisnes selles, et selline maa nagu on vaatluse all põhikohtuasjas tunnistati süstemaatiliselt asjaomase toetuse saamiseks kõlblikuks. Kui see on nii, siis tuleb eeldada, et J. Demmer ei oleks saanud avastada käesoleva kohtuotsuse punktis 83 viidatud viga (vt selle kohta kohtuotsus Vonk Noordegraaf, C-105/13, EU:C:2014:1126, punkt 50).
- 88 Seevastu asjaolu, et pädevad asutused maksid põhikohtuasjas vaidluse all oleva maa eest toetust, ei võimalda iseenesest välistada viga, mida põllumajandustootja oleks saanud tõenäoliselt avastada. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu poolt eelotsuse küsimustes viidatud sätted, eriti määruse nr 796/2004 artikkel 73, käsitlevad nimelt just juhtumeid, mil alusetu makse on tehtud, mistõttu eeldatakse, et põllumajandustootjad on teadlikud ohust, et võidakse kohaldada korrektsiooni, sealhulgas pärast seda, kui toetus on neile välja makstud.
- 89 Peale selle tuleb hindamaks, kas asjaomane põllumajandustootja oleks makse põhjendanud vea saanud tõenäoliselt avastada, võtta aluseks toetuse maksmise hetk, nagu tuleneb määruse nr 796/2004 artikli 73 lõike 4 sõnastusest.
- 90 Lisaks, kuna toetust makstakse ainult ühe aasta eest korraga ning kõnealuse maa toetuskõlblikkusega seotud asjaolud võivad aja jooksul muutuda, siis tuleb määruse nr 796/2004 artikli 73 lõike 4 kohane hindamine viia läbi iga asjaomase aasta kohta eraldi.

- 91 Lõpetuseks olgu meenutatud, et vastavalt määruse nr 796/2004 artikli 73 lõikes 5 sätestatule, kehtib kohustus alusetult makstud toetus tagastada kümme aastat pärast makse tegemise kuupäeva. Seda tähtaega vähendatakse siiski neljale aastale, kui põllumajandustootja tegutses heauskselt.
- 92 Seoses sellega tuleb täpsustada, et põllumajandustootjat loetakse heauskselt tegutsenuks, kui ta oli siiralt veendunud, et asjaomane maa oli toetuskõlblik. Käesoleva kohtuotsuse punktis 88 nimetatud põhjusel ei võimalda siiski asjaolu, et pädevad asutused maksid selle maa eest toetust, iseenesest kindlaks teha selle põllumajandustootja heausksust.
- 93 Lisaks, kuna põllumajandustootja heausksuse arvessevõtmise eesmärk on tagada õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte austamine, peab see heausksus sellistel asjaoludel nagu põhikohtuasjas olema olemas toetuse taotluse esitamise hetkel ja jätkuma nelja aasta jooksul pärast toetuse maksmise kuupäeva. Seega tuleb heausksuse olemasolu määruse nr 796/2004 artikli 73 lõike 5 kohaldamisel hinnata iga asjaomase aasta puhul eraldi ning põllumajandustootja heausksus peab kestma kuni neljanda aasta lõpuni pärast toetuse maksmise kuupäeva.
- 94 Eeltoodud põhjendustest lähtudes tuleb kolmandale, neljandale ja viiendale küsimusele vastata järgmiselt:
- määruse nr 73/2009 artiklit 137 tuleb tõlgendada nii, et põllumajandustootja, keda teavitati enne 1. jaanuari 2010, et toetusõigused on talle antud alusetult, ei saa nende toetusõiguste seadustamiseks tugineda nimetatud artiklile;
 - määruse nr 796/2004 artikli 73 lõiget 4 tuleb tõlgendada nii, et põllumajandustootja oleks pidanud tõenäoliselt avastama, et maa, mille suhtes tal ei ole mingit paindlikkust selle kasutamisel oma põllumajanduslikuks tegevuseks ja/või millel ta ei saa selle tegevusega tegeleda piirangute tõttu, mis tulenevad mittepõllumajandusliku tegevusega tegelemisest samal maal, ei ole asjaomase toetuse saamiseks kõlblik. Hindamaks, kas asjaomane põllumajandustootja oleks makse põhjutanud vea saanud tõenäoliselt avastada, tuleb võtta aluseks toetuse maksmise hetk. Määruse nr 796/2004 artikli 73 lõike 4 kohane hindamine tuleb läbi viia iga asjaomase aasta kohta eraldi, ja
 - määruse nr 796/2004 artikli 73 lõiget 5 tuleb tõlgendada nii, et sellistel asjaoludel nagu põhikohtuasjas tuleb põllumajandustootjat pidada heauskseks, kui ta oli siiralt veendunud, et asjaomane maa oli toetuskõlblik. Põllumajandustootja heausksuse olemasolu tuleb määruse nr 796/2004 artikli 73 lõike 5 kohaldamisel hinnata iga asjaomase aasta puhul eraldi ning kõnealune heausksus peab kestma kuni neljanda aasta lõpuni pärast toetuse maksmise kuupäeva.

Kohtukulud

- 95 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamiseks seotud kulud, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. Nõukogu 29. septembri 2003. aasta määruse (EÜ) nr 1782/2003, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad toetuskavad põllumajandustootjate jaoks ning muudetakse määruseid (EMÜ) nr 2019/93, (EÜ) nr 1452/2001, (EÜ) nr 1453/2001, (EÜ) nr 1454/2001, (EÜ) nr 1868/94, (EÜ) nr 1251/1999, (EÜ) nr 1254/1999, (EÜ) nr 1673/2000, (EMÜ) nr 2358/71 ja (EÜ) nr 2529/2001, artikli 44 lõiget 2, ja nõukogu 19. jaanuari 2009. aasta määruse (EÜ) nr 73/2009, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames põllumajandustootjate suhtes kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad

toetuskavad põllumajandustootjate jaoks, muudetakse määruseid (EÜ) nr 1290/2005, (EÜ) nr 247/2006 ja (EÜ) nr 378/2007 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1782/2003, artikli 34 lõike 2 punkti a tuleb tõlgendada nii, et põllumajandusmaa, mis koosneb lennujaama radasid, ruleerimisteid ja pidurdusalasid ümbritsevatest ohutusaladest, mille suhtes kehtivad erieeskirjad ja –piirangud, kujutab endast toetuskõlblikku hektarit tingimusel, et esiteks on põllumajandustootja, kes asjaomast maad haldab, selle maa kasutamisel oma põllumajanduslikuks tegevuseks piisavalt sõltumatu, ja teiseks, et ta saab korraldada seda tegevust nimetatud maal vaatamata piirangutele, mis tulenevad mittepõllumajandusliku tegevusega tegelemisest samal maal.

2. Määruse nr 73/2009 artiklit 137 tuleb tõlgendada nii, et põllumajandustootja, keda teavitati enne 1. jaanuari 2010, et toetusõigused on talle antud alusetult, ei saa nende toetusõiguste seadustamiseks tugineda nimetatud artiklile.

Komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 796/2004, millega kehtestatakse nõukogu määruses nr 1782/2003 ette nähtud nõuetele vastavuse, toetuse ümbersuunamise ning ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi rakendamise üksikasjalikud reeglid, mida on muudetud komisjoni 23. detsembri 2005. aasta määrusega (EÜ) nr 2184/2005, artikli 73 lõiget 4 tuleb tõlgendada nii, et põllumajandustootja oleks pidanud tõenäoliselt avastama, et maa, mille suhtes tal ei ole mingit paindlikkust selle kasutamisel oma põllumajanduslikuks tegevuseks ja/või millel ta ei saa selle tegevusega tegeleda piirangute tõttu, mis tulenevad mittepõllumajandusliku tegevusega tegelemisest samal maal, ei ole asjaomase toetuse saamiseks kõlblik. Hindamaks, kas asjaomane põllumajandustootja oleks makse põhjutanud vea saanud tõenäoliselt avastada, tuleb võtta aluseks toetuse maksmise hetk. Määruse nr 796/2004 artikli 73 lõike 4 kohane hindamine tuleb läbi viia iga asjaomase aasta kohta eraldi.

Määruse nr 796/2004, mida on muudetud määrusega (EÜ) nr 2184/2005, artikli 73 lõiget 5 tuleb tõlgendada nii, et sellistel asjaoludel nagu põhikohtuasjas tuleb põllumajandustootjat pidada heauskseks, kui ta oli siiralt veendunud, et asjaomane maa oli toetuskõlblik. Põllumajandustootja heausksuse olemasolu tuleb määruse nr 796/2004 artikli 73 lõike 5 kohaldamisel hinnata iga asjaomase aasta puhul eraldi ning kõnealune heausksus peab kestma kuni neljanda aasta lõpuni pärast toetuse maksmise kuupäeva.

Allkirjad